

Dret a la participació en afers públics

Presentació general del dret

Aquest dret fonamental implica que totes les persones puguin participar – mitjançant vies àgils i eficaces, adaptades a tots els col·lectius– en l'adopció i el control de decisions públiques i la promulgació de normes, de manera que es garanteixi l'autodeterminació de la comunitat política.

Els drets polítics estan immediatament relacionats amb el funcionament de les institucions democràtiques i la sobirania popular. Així, aquests drets protegeixen la participació de l'individu en la formació democràtica de la voluntat pública per mitjà de l'elecció de representants que integren institucions o directament per mitjà de determinades institucions de democràcia directa o semidirecta.

El sistema democràtic implica tant el govern de la majoria com la participació i la possibilitat d'accés al poder de la minoria. Per això, els mandats polítics són temporals i s'afirma que el pluralisme és un valor superior de l'ordenament jurídic.

Les manifestacions d'aquest dret tenen en comú la restricció de la seva titularitat. Tant la normativa internacional com la interna avalen que només se'n beneficiïn els ciutadans, tot i que no exclou que els estats els puguin estendre, de manera limitada, als residents permanents. Així, succeeix en relació amb les eleccions municipals i les europees. Amb tot, cal concloure que, més enllà de les limitades disposicions relatives a aquestes eleccions, el dret de participar en els afers públics dels estrangers que resideixen a Espanya és inexistent.

Aquests drets també presenten la característica que, perquè siguin efectius, necessàriament s'han de desplegar lleis en què els estats tenen un ampli marge d'apreciació. A més, no es tracta de drets absoluts i les lleis –de manera prèvia, accessible i clara– poden establir-hi restriccions o limitacions.

Cal destacar l'íntima relació que presenten aquests drets amb altres drets fonamentals com la llibertat d'expressió i informació, el dret de reunió i manifestació o el dret d'associació i de creació de partits polítics.

Hi ha diversos instruments internacionals que reconeixen aquest dret, com ara la Declaració universal de drets humans, la Convenció sobre els drets polítics de la dona o el Pacte internacional de drets civils i polítics.

En l'àmbit europeu també cal afegir el Conveni europeu de drets humans i el seu Protocol addicional 1, que han estat interpretats pel Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH), a fi de consagrar dos drets subjectius: el dret de vot i el dret a presentar-se com a candidat a l'elecció del cos legislatiu.

Tant la Constitució (article 23) com l'Estatut d'autonomia de Catalunya (article 29) reconeixen aquest dret en les seves diverses dimensions:

- 1) Dret a la participació política directa.
- 2) Dret a la participació política per mitjà de representants.

1) Manifestacions del dret a la participació política directa

La participació política directa és complementària a la democràcia representativa i permet a la ciutadania corroborar una decisió dels seus representats, instar-los a adoptar-ne una altra o assessorar-los en la presa d'una decisió.

1.1) Participació política directa per mitjà del referèndum i consultes populars

Un referèndum és una via per expressar la voluntat general en un sistema democràtic. Es tracta d'una via extraordinària per oposició a la participació política per mitjà de representants.

Un referèndum, a diferència d'una consulta popular que no forma part del dret de participació política, ha de consistir a sol·licitar l'opinió al cos electoral sobre afers públics propis de l'article 23 de la Constitució i que s'ha d'exterioritzar per mitjà d'un procediment electoral i les seves garanties.

L'Estatut d'autonomia preveu el dret a promoure la convocatòria de consultes populars per part de la Generalitat i els ajuntaments en afers de les seves competències.

La participació política de la ciutadania a Catalunya té, doncs, un doble vessant: la participació directa en els afers públics per mitjà del dret de sufragi actiu en un referèndum i la promoció o activació d'aquestes vies.

L'estat actual de protecció a Catalunya

El 2010, el Tribunal Constitucional (TC) es va posicionar de manera molt restrictiva sobre la competència de la Generalitat de Catalunya en matèria de consultes populars.

El TC considera que els referèndums són una matèria exclusiva de l'Estat i, per tant, el dret de la ciutadania a promoure consultes populars i a participar-hi queda restringit a les que no tenen caràcter de referèndum.

Amb motiu d'una sentència del TC de l'any 2017, la Llei de consultes populars aprovada pel Parlament català va quedar reduïda a la regulació del referèndum d'àmbit municipal.

El referèndum municipal es pot convocar per iniciativa institucional i popular, si bé és el ple de l'ajuntament qui ha d'aprovar la proposta de consulta. Hi poden participar totes les persones que tinguin dret a vot en les eleccions municipals. Les consultes municipals no es relacionen, però, amb el dret fonamental de participació política, sinó amb el dret previst en l'Estatut d'autonomia.

El Parlament català va aprovar el 2014 una llei de consultes populars no referendàries i altres formes de participació ciutadana que pretenia regular consultes populars diferents del referèndum. El Govern central va impugnar aquesta llei davant del TC, que la considerava inconstitucional perquè regulava de manera encoberta la celebració de referèndums sobre consultes generals que només són competència de l'Estat.

En aquesta mateixa direcció, el 2017, el TC va declarar inconstitucional la Llei del referèndum d'autodeterminació aprovada pel Parlament de Catalunya, que regulava un referèndum per a l'eventual independència de Catalunya.

Propostes de millora

Crear una regulació estatal bàsica relativa al referèndum autonòmic en paral·lel a la ja existent regulació de les modalitats de referèndum respecte de les consultes locals.

Vies de seguiment

En relació amb la creació d'una regulació relativa al referèndum autonòmic, es suggereix fer-ne un seguiment per mitjà de la utilització dels instruments parlamentaris d'impuls i de control polític.

1.2) Participació política directa per mitjà de la iniciativa legislativa popular (ILP)

El dret a la ILP ofereix la possibilitat de traslladar al Parlament la discussió política d'inquietuds ciutadanes. Així, la ILP no consisteix en l'adopció d'una decisió, sinó en la proposta que es fa al Parlament de deliberar sobre un tema que no hagi estat tractat. D'aquesta manera, s'obliga les diferents forces polítiques a pronunciar-s'hi.

Seguint aquesta lògica, l'Estatut d'autonomia preveu la possibilitat d'impulsar una iniciativa popular en matèria de reforma estatutària.

L'estat actual de protecció a Catalunya

La normativa catalana (Llei 1/2006) que regula la ILP preveu un ampli ventall de persones legitimades per activar aquest mecanisme, sense centrar-se exclusivament en la condició d'elector.

Així, es preveu que l'impuls de les proposicions de llei d'origen popular correspongui a tots els que, no estant privats dels seus drets polítics, estiguin empadronats a Catalunya i siguin majors de setze anys i, addicionalment, tinguin la nacionalitat espanyola o bé siguin ciutadans de la Unió Europea o estrangers en situació administrativa regular.

La comissió promotora està formada per les persones que representen la ILP i impulsen els tràmits al llarg del procediment parlamentari. Els membres d'aquesta comissió assumeixen una funció instrumental per facilitar l'exercici col·lectiu del dret de participació.

L'impuls d'una ILP requereix, en primer lloc, l'admissió a tràmit per la Mesa del Parlament, segons criteris estrictament normatius (competència, requisits formals i que la proposta no sigui substancialment equivalent a una altra presentada durant la mateixa legislatura).

Si no s'admet la ILP, es pot reconsiderar la decisió o recórrer en empara contra la decisió de la Mesa. Altrament, si s'admet, s'obre el procés de recollida de firmes supervisat per la Comissió de Control.

La ILP requereix reunir 50.000 signatures en 120 dies hàbils amb possibilitat de pròrroga. Es tracta d'uns requisits assequibles, tenint en compte l'ampli ventall de persones legitimades per impulsar-la.

La comissió promotora té presència i veu durant la tramitació i el debat parlamentari de la iniciativa. En primer lloc, s'estableix un termini màxim per debatre la proposta, i la comissió promotora pot intervenir-hi i defensar la ILP. En segon lloc, la comissió promotora també participa durant la tramitació de la ILP en comissió parlamentària i en la redacció de l'informe de la ponència. En darrer lloc, es fa el debat final en el Ple del Parlament, on la comissió promotora presenta la proposició de llei.

Les diverses possibilitats d'intervenció de la comissió promotora durant tot el procediment resulten molt importants en termes democràtics, ja que així es permet introduir una visió externa al Parlament i augmentar el pluralisme.

A més, el Reglament del Parlament ofereix a la comissió promotora la possibilitat de retirar la proposició de llei si considera que ha estat distorsionada pels parlamentaris i que ja no recull les aspiracions de la ciutadania.

Propostes de millora

- 1) Reformar la Llei 1/2006 per permetre l'admissió a tràmit d'una ILP de contingut idèntic o substancialment equivalent a una de ja presentada, però no debatuda pel Parlament durant una mateixa legislatura.
- 2) Incloure en el Reglament del Parlament de Catalunya una previsió sobre el procediment legislatiu conjunt en cas que una ILP s'acumuli a una iniciativa del Govern o parlamentària que versí sobre el mateix objecte, i també modificar la llei per fixar l'inici de la tramitació conjunta en el moment en què la ILP supera el debat inicial en el Ple.
- 3) Modificar el Reglament del Parlament de Catalunya perquè la sol·licitud de retirada de la proposició de llei per part de la comissió promotora sigui vinculant.
- 4) Aprovar la llei electoral catalana per regular la junta electoral que supervisarà la recollida de signatures.

Vies de seguiment

Respecte de la reforma legislativa proposada, es recomana la utilització dels instruments parlamentaris d'impuls i de control polític o bé la incorporació de la reflexió en l'informe anual que presenta el Síndic de Greuges al Parlament.

1.3) Participació política directa per mitjà del consell obert

El règim de consell obert es preveu en la Constitució i consisteix en el fet que el ple de determinats municipis (especialment amb pocs habitants) se substitueixi per una assemblea de totes les persones veïnes. L'alcaldia s'elegeix per la majoria de les persones veïnes.

L'estat actual de protecció a Catalunya

La normativa catalana preveu que es designi una comissió que assisteixi l'alcalde o alcaldessa i que els substitueixi en cas d'absència o de malaltia.

L'assemblea veïnal ha de celebrar, com a mínim, una sessió ordinària trimestralment en dia festiu per facilitar la presència i la participació de les persones electores, i hi han d'assistir un mínim d'un terç de les persones veïnes.

A Catalunya sis municipis funcionen amb el règim del consell obert i l'assistència de les persones veïnes acostuma a ser d'entre el 25% i el 50% de les persones veïnes.

1.4) Participació política directa en el procés d'elaboració de les lleis del Parlament

La normativa pot establir procediments de participació directa de la ciutadania a títol individual o en la seva condició de professionals o agrupats per interessos sectorials. Aquests mecanismes permeten ampliar l'espai en què es mou l'activitat política ciutadana i mantenir el caràcter representatiu del Parlament.

L'estat actual de protecció a Catalunya

El Reglament del Parlament ha previst compareixences d'organitzacions i de grups socials en el procediment legislatiu i en comissions d'estudi, segons la matèria que es discuteixi en seu parlamentària.

L'objectiu és informar i assessorar els parlamentaris respecte de la correspondència entre els objectius de les normes que es discuteixen i la realitat social sobre la qual incideixen. D'aquesta manera, s'incrementa la legitimitat i l'eficàcia del procediment legislatiu.

Els fòrums participatius han d'estar oberts a la participació ciutadana i serveixen per millorar tècnicament i política els textos normatius, alhora que permeten als parlamentaris conèixer l'opinió de la ciutadania.

A Catalunya es va posar en pràctica una experiència pilot anomenada *escó 136* per permetre la participació electrònica de la ciutadania. Posteriorment, es va adoptar la figura del *Parlament obert*, que permet a la ciutadania expressar opinions i aportar documents i propostes de modificació de les iniciatives i tramitacions parlamentàries.

Propostes de millora

- 1) Estendre les compareixences de ciutadans i grups representatius a d'altres funcions parlamentàries com ara l'elecció i el nomenament de càrrecs públics.
- 2) Permetre la participació ciutadana per mitjà de la presentació d'esmenes, ja sigui per mitjà d'associacions representatives o directament per part de la ciutadania.

3) Establir, la Mesa del Parlament, espais de participació i col·laboració que permetin a la ciutadania –de manera ràpida i àgil– expressar opinions, aportar documents i propostes en tots els tràmits parlamentaris.

Vies de seguiment

Cal que el Parlament avalui regularment i publiqui l'impacte que han tingut els espais de participació i col·laboració en l'exercici de les funcions parlamentàries. A més, se suggereix la utilització dels instruments d'impuls i de control polític. Es desaconsella la intervenció del Síndic de Greuges, ja que la supervisió de l'activitat parlamentària queda fora de les seves atribucions.

2) Manifestacions del dret a la participació política per mitjà de representants

A Catalunya, el sistema polític es fonamenta en el principi representatiu. Aquest principi consisteix en la participació ciutadana en les eleccions dels representants polítics que estan sotmesos a responsabilitat política.

Els dos vessants del dret al sufragi (actiu i passiu) estan estretament connectats: quan es vulnera el dret de la persona candidata a ser elegible en condicions d'igualtat o a accedir i exercir el seu càrrec públic representatiu també es viola el dret de l'electorat a participar en els afers públics.

2.1) Dret de sufragi actiu

Les persones ciutadanes són titulars d'aquest dret, que consisteix a ser electores en totes les eleccions pròpies de la democràcia representativa.

Els processos electorals han de respectar un procediment i unes exigències d'organització perquè les eleccions siguin lliures i justes. El sufragi ha de ser universal, igual, lliure, secret, directe i periòdic.

Els estats han d'adoptar mesures eficaces per assegurar el dret de totes les persones a votar, especialment les minories. A més, han de vetllar perquè el recompte dels vots sigui independent i es pugui revisar judicialment.

L'estat actual de protecció a Catalunya

Des de 1979, no ha estat possible que el Parlament català aprovés una llei electoral per a les eleccions autonòmiques, de manera que és aplicable la regulació de les eleccions al Congrés dels Diputats, la Llei orgànica del règim electoral general (LOREG).

Aquesta llei reconeix el dret a vot a les persones majors d'edat. Amb tot, en queden excloses les majors de setze anys que ja han adquirit una gran part dels seus drets i deures com a ciutadanes (treballar, emancipar-se, casar-se, assumir responsabilitats penals, etc.).

A més, fins a la Llei orgànica 2/2018, de 5 de desembre, la LOREG preveia la possibilitat de privar del dret de sufragi actiu per declaració o autorització

judicial a persones incapacitades o bé internes en hospitals psiquiàtrics. Els ciutadans privats de capacitat jurídica solen quedar automàticament exclosos del seu dret a vot. El Síndic de Greuges assenyala que, l'any 2015, hi havia 4.000 persones a Catalunya incapacitades judicialment i que no podien exercir el dret de vot.

També es constata el descens en la participació en les eleccions dels ciutadans que resideixen a l'estranger. El 2011 es va modificar la LOREG per exigir que la persona electora sol·liciti el vot cada cop que hi ha una convocatòria electoral (*vot pregat*). El descens es deu a les dificultats per exercir el dret al sufragi per mitjà del mecanisme del *vot pregat*, i també la ineficiència de la campanya d'informació a l'electorat. Els tràmits i els terminis són excessivament rigorosos i es depèn dels serveis de correus estrangers. En aquest sentit, també es detecta la demora en el reintegrament de les despeses efectuades per a l'enviament del vot des de l'exterior.

Seguint els criteris establerts en el Codi de bones pràctiques en matèria electoral de la Comissió Europea per a la democràcia pel dret, el pes del vot entre les circumscripcions catalanes supera la desviació del 15% respecte de la norma de repartició. Així, a Barcelona es produeix una infrarepresentació i, en canvi, a les circumscripcions de Tarragona, Lleida i Girona es produeix una sobrerepresentació.

Finalment, com que no és obligatori l'ús de les cabines de votació, no sempre s'assegura el caràcter secret del vot. Així, a la majoria de col·legis electorals les paperetes de vot no estan disponibles a l'interior de les cabines i les persones les han de seleccionar en públic.

Propostes de millora

- 1) Aprovar, el Parlament de Catalunya, la llei electoral a què fa referència l'article 56 de l'Estatut d'autonomia.
- 2) Reformar la LOREG per reduir l'edat de sufragi actiu als setze anys i situar així les problemàtiques juvenils en el centre de l'agenda política.
- 3) Revisar la legislació pertinent perquè totes les persones amb discapacitat tinguin dret a votar i a participar en la vida pública en igualtat.
- 4) Dur a terme campanyes d'informació a l'electorat per garantir l'exercici efectiu del dret de sufragi actiu.
- 5) Reforçar els mecanismes de coordinació entre els departaments que participen en la gestió del vot per correu des de l'exterior per eliminar els obstacles i agilitar els procediments.
- 6) Plantejar una reforma legislativa per establir el vot electrònic de les persones residents a l'estranger.
- 7) Garantir una major igualtat en el pes del vot entre les circumscripcions catalanes d'acord amb el Codi de bones pràctiques en matèria electoral de la Comissió Europea per a la democràcia pel dret.
- 8) Revisar la legislació i els aspectes pràctics de l'organització de la votació per garantir el secret del vot.

Vies de seguiment

Per fer un seguiment de la reforma legislativa, es recomana utilitzar els instruments parlamentaris d'impuls i de control polític.

2.2) Dret de sufragi passiu

Les persones físiques tenen dret a presentar-se com a candidates, sol·licitar el vot a l'electorat, aparèixer a la papereta electoral i, en cas que resulti elegida, accedir al càrrec públic representatiu i exercir-lo fins que expiri el seu mandat.

Aquest dret no comprèn tots els càrrecs públics, sinó que només s'aplica als càrrecs elegits per sufragi universal. El legislador disposa d'un ampli marge de maniobra per concretar les condicions jurídiques d'exercici del dret d'accedir a un càrrec públic representatiu en condicions d'igualtat.

Segons els instruments internacionals que preveuen aquest dret, i sens perjudici dels condicionants i requisits que es puguin establir, els estats han de donar una oportunitat igual a les diferents persones candidates per accedir al càrrec públic representatiu. Per tant, els requisits per registrar candidatures no poden causar la inhibició de gran part de les candidatures.

S'ha de prestar atenció respecte del principi d'igualtat en el cas de minories nacionals. El disseny de les circumscripcions i les barreres electorals no haurien de constituir un obstacle a la presència de persones pertanyents a aquestes minories en els òrgans representatius. Les mesures tendents a garantir una mínima representació de les minories nacionals no s'haurien de considerar una infracció del principi d'igualtat.

A més, els estats han de mostrar imparcialitat cap a tots els partits i persones candidates que concorren electoralment. La neutralitat s'aplica a la campanya electoral, la seva cobertura mediàtica i al finançament públic dels partits i les campanyes.

La campanya política s'ha de desenvolupar en una atmosfera imparcial i lliure que no impedeixi exposar lliurement els punts de vista dels partits i de les persones candidates.

Les restriccions d'aquest dret han de ser raonables i objectives, amb criteris accessibles i previsibles. A diferència del dret de sufragi actiu, la suspensió del dret de sufragi passiu se sotmet a condicions menys restrictives.

L'estat actual de protecció a Catalunya

Per garantir aquest dret, es preveuen dos procediments judicials específics amb la intervenció del TC per mitjà del recurs d'empara electoral.

Com ja s'ha assenyalat, el Parlament de Catalunya no ha adoptat una llei electoral pròpia, fet que determina l'aplicació de la LOREG a les eleccions autonòmiques.

Per exercir el dret al sufragi passiu, cal disposar de la qualitat d'elector i no trobar-se incurs en cap de les causes d'inelegibilitat. A més, s'impossibilita que les persones candidates es presentin en solitari, ja que sempre han d'estar proposades per partits polítics, federacions de partits, coalicions electorals i agrupacions d'electors.

La presentació d'una candidatura per part d'agrupacions i partits que no hagin obtingut representació en la convocatòria electoral anterior requereix acreditar l'obtenció d'un nombre determinat de signatures. Aquest fet provoca una situació de discriminació injustificada.

Per promoure el dret al sufragi passiu de les dones, la LOREG exigeix el 40% de presència de dones al conjunt de les llistes electorals.

Cal considerar les al·legacions de vulneració del dret de sufragi passiu formulades per tres candidats que no van poder participar en la campanya electoral en plenes condicions d'igualtat. Els tres candidats, de dues formacions diferents, estaven en situació de presó provisional durant la campanya, sense que se'ls acordessin els respectius permisos penitenciaris per participar en els actes electorals. Segons el Tribunal Suprem, aquesta restricció va ser necessària per garantir l'assegurament de la finalitat de la presó provisional.

Propostes de millora

Aprovar, el Parlament de Catalunya, la llei electoral a què fa referència l'article 56 de l'Estatut d'autonomia que inclogui, en particular, els elements següents:

- 1) Garantir que els processos interns d'elaboració de les candidatures siguin democràtics i permetin la igual i lliure concurrència de les persones afiliades als partits.
- 2) Igualar les condicions per a la presentació de candidatures entre partits i agrupacions d'electors que no hagin obtingut representació en la convocatòria electoral anterior, només en cas que la llei catalana que s'adopti mantingui el requisit d'aportar signatures per poder concórrer a les eleccions.
- 3) Establir mesures que afavoreixin una major presència de dones en les candidatures presentades al Parlament, amb l'establiment d'un percentatge superior de presència de cada sexe o la imposició de llistes amb alternança de sexes (*l·listes cremallera*).
- 4) Regular les situacions de persones candidates recloses en presó provisional tot concebant la participació en campanya electoral com un dret vinculat al sufragi passiu i no com una mera possibilitat reconeguda a les persones candidates.

Vies de seguiment

Se suggereix la utilització dels instruments d'impuls i de control polític per fer seguiment de les mesures proposades.

2.3) Dret a l'exercici del càrrec públic representatiu

Aquest dret protegeix el conjunt de facultats que identifiquen la tasca de la persona representant.

L'estatut de la persona representant comprèn el dret a la remuneració (condicionada al compliment del deure d'assistència) i les facultats relatives a l'activitat parlamentària, com ara el dret a la informació, dret a la interrogació o el dret a la tramitació de propostes.

L'estat actual de protecció a Catalunya

Aquest dret es protegeix per mitjà d'un recurs d'empara constitucional contra actes del poder legislatiu. Així, en els darrers anys, diverses resolucions del TC han constatat la vulneració dels drets dels parlamentaris de l'oposició per la inaplicació de la normativa interna del Parlament. Entre d'altres, la Sentència de 17 d'octubre de 2017, sobre el control de constitucionalitat de la Llei del referèndum d'autodeterminació, va apreciar vicis del procediment legislatiu que van alterar el procés de formació de la voluntat del Parlament.

Per exercir la condició de parlamentari, el Reglament del Parlament exigeix, entre altres requisits, la promesa o jurament de la Constitució i l'Estatut d'autonomia. Aquest requisit podria posar en perill la llibertat ideològica de la persona representant, ja que té caràcter simbòlic i no aporta res al deure de subjecció a l'ordenament jurídic.

D'altra banda, i com no existeix la llei electoral catalana, les incompatibilitats parlamentàries estan regulades de manera indirecta per una altra normativa.

Finalment, la situació de presó provisional d'alguns candidats electes els va impedir exercir el mandat representatiu que les urnes els havia atorgat. Si bé és cert que el Reglament del Parlament estableix que els diputats han de votar des del seu escó, amb la possibilitat de delegar el vot en cas d'incapacitat prolongada, l'ordenament jurídic no preveu la suspensió del càrrec parlamentari per presó provisional.

Els diputats van sol·licitar al Tribunal Suprem poder assistir presencialment als diversos plens del Parlament. El Tribunal Suprem va concloure que no hi ha cap impediment a substituir els diputats per altres integrants de les seves candidatures.

Propostes de millora

- 1) Garantir que totes les persones amb discapacitat elegides per exercir un càrrec públic representatiu disposin de l'assistència necessària.
- 2) Clarificar, amb l'adopció de la llei electoral catalana, els supòsits d'incompatibilitat en què incorren els parlamentaris per garantir l'exercici de la seva funció representativa, evitar els conflictes d'interessos i defensar l'autonomia de la cambra.
- 3) Recalcar el paper del Consell de Garanties Estatutàries i de la Mesa del Parlament com a òrgans de garantia de la regularitat del procediment legislatiu i del respecte dels drets dels parlamentaris catalans.

4) Elaborar normes que regulin la situació de presó provisional dels diputats electes i establir, la Mesa del Parlament, una delimitació dels supòsits en què és possible delegar el vot o altres alternatives.

Vies de seguiment

Se suggereix la utilització dels instruments d'impuls i de control polític per fer seguiment de les mesures proposades. Es desaconsella la intervenció del Síndic de Greuges, ja que la supervisió de l'activitat parlamentària queda fora de les seves atribucions.

2.4) Dret de manteniment en el càrrec públic representatiu

Qui ha estat elegit per l'electorat no pot ser privat del seu càrrec, ja que té dret a romandre-hi el temps previst per a la durada del seu mandat. Amb tot, els càrrecs electes poden renunciar legítimament al seu càrrec.

D'acord amb la prohibició del mandat imperatiu, aquesta dimensió es reconeix únicament a persones individuals i no a partits polítics o grups parlamentaris.

L'estat actual de protecció a Catalunya

El Reglament del Parlament estableix les causes de pèrdua de la condició de parlamentari: la renúncia, la sentència judicial ferma que anul·li la seva elecció o proclamació, el decés o la incapacitat declarada judicialment, l'extinció del mandat (a excepció dels membres de la Diputació Permanent i dels representants de la Generalitat al Senat que mantenen la seva condició fins a la constitució del nou parlament), o per la condemna judicial ferma a una pena d'inhabilitació.

Hi ha un procediment específic de protecció d'aquest dret per mitjà del recurs d'empara constitucional contra actes del poder legislatiu.

